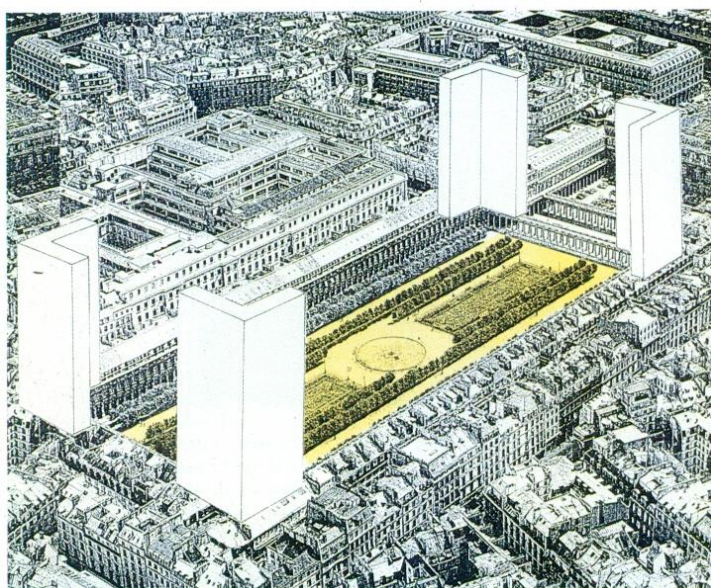
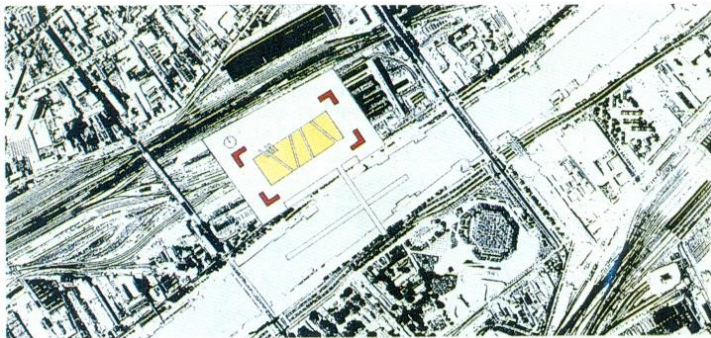

Van TGB naar BnF

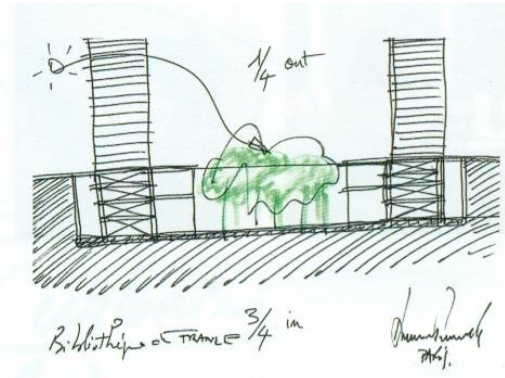
20 jaar BnF van architect Dominique Perrault

Vele Franse koningen en presidenten hadden de ambitie om een 'footprint' na te laten in de Franse hoofdstad. President Mitterrand wist dat het schitterende 19de eeuwse gebouw van de Nationale Bibliotheek ontworpen door Henri Labrouste voor de 21ste eeuw veel te klein zou worden. Hij lanceerde het idee van een nieuwbouw aan de Seine, vlak tegenover het park Bercy. Een internationale wedstrijd werd uitgeschreven in 1989 en uiteindelijk koos François Mitterrand voor het ontwerp van de toen 36 jarige Dominique Perrault, een voor het groot publiek ongekende architect. Er kwam felle kritiek op deze TGB (met verwijzing naar TGV) vanuit diverse hoeken maar het project liep nauwelijks vertraging op: van het lanceren van het idee tot aan de opening nog geen tien jaar. De nieuwe BnF is ondertussen een icoon geworden en er werd gestart met de grondige renovatie van het oude gebouw in de binnenstad.

~~MÉDITATION~~
dans le lieu très urbain
~~urbain~~ un cloître ←
Un lieu de rassemblement
serénité
hors ville / dans ville
lieu de méditation
(hors des Grouha).

De expositie "Portrait d'un projet 1988-1998" die tot 22 juli te zien is in de BnF geeft een overzicht hoe dit ontwerp is ontstaan. Op 14 juli 1988, de Nationale Feestdag, kondigde Mitterrand zijn voornemen aan om een grote nieuwe bibliotheek te bouwen. Een internationale wedstrijd werd uitgeschreven en reeds in augustus 1989 kreeg Perrault de aanstelling door de president¹. De inhuldiging door Mitterrand vond plaats op 30 maart 1995. Na verdere afwerking werd de BnF op 25 oktober 1998 opengesteld voor het publiek, dus 20 jaar geleden. Een mega project bouwen op een dergelijke korte tijdspanne is uitzonderlijk.

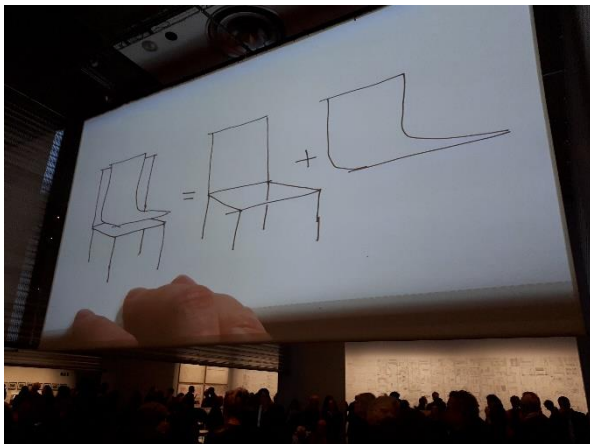
Waarmee kon Perrault de jury en Mitterrand overtuigen? Zelden wist een architect zijn concept zo helder te verwoorden in een paar uitgangspunten waarbij de referentiebeelden met grote intelligentie en raakheid werden gekozen. Het motto van zijn inzending was glashelder: "Une place pour Paris, Une bibliothèque pour la France". Daarbij benadrukte Perrault « Un lieu initiatique et non un bâtiment ». Reeds eeuwen bouwt men kloosters met in het midden de niet bebouwde zone. Dit eeuwenoud concept met een atrium, de ingesloten tuin, vormde het hart van Perraults voorstel voor de bibliotheek. Rond een oase van groen situeerde hij de leesalen. Het werd een tuin met hoge bomen, de stilte als centraal gegeven van dit complex. Bij de presentatie toonde Perrault een sculptuur van Wolfgang Niblich, een horizontaal boek waarop korenhalmen groeien.

Om de dimensie, de afmetingen van deze binnentuin te vatten deed Perrault een geniale vergelijking. In een fotomontage plaatste hij de vier torens van zijn bibliotheek op de uithoeken *Le jardin du Palais Royal*, een publieke ruimte die iedereen kent in Parijs. De associatie tussen beiden zal ongetwijfeld meer zijn geweest om de concrete afmetingen te vatten, het maakte duidelijk dat wat open blijft een "koninklijk" geschenk is, wat zeker bij Mitterrand een prikkelend gevoel heeft teweeggebracht. Om de breedte en lengte te vatten koos hij eveneens voor een foto van *Place de la Concorde* met op de vier uithoeken de torens. De keuze voor een L vorm was een verwijzing naar het "open boek", en benadrukte ook de centrale tuin in het project.

Hoe is het mogelijk dat een architect voor glazen torens kiest om daarin boeken te stockeren? Dit was de grootste kritiek van het publiek bij de presentatie van het project. De felle discussie rond een toren als boekenmagazijn hadden wij reeds in Gent in de jaren '30 toen Henry van de Velde zijn boekentoren presenteerde en niet opteerde voor een horizontaal magazijn. In de eerste publicatie uit 1989 met de resultaten van de wedstrijd wordt verwezen naar de Gentse Universiteitsbibliotheek.

De enige gelijkenis tussen de Gentse Boekentoren en de BnF is de verticaliteit. De oplossing voor containers, een ander soort glas en de computer gestuurde ophalen van de boeken liet toe het torenconcept te optimaliseren.

Perrault liet niets aan het toeval over. Alles werd tot in de kleinste details ontworpen van verlichting, tot boekenrekken en het vrijstaand meubilair. Het overvloedig houtgebruik geeft aan het interieur een intieme sfeer, zelfs al zijn de afmetingen van de ruimtes vrij groot. Belangrijk om te vermelden is de medewerking van Gaëlle Lauriot-Prévost die vanaf de beginfase verantwoordelijk was voor de verschillende aspecten van het interieur. Er werd een nieuwe stoel ontworpen met een duidelijke opdeling tussen de licht gebogen zit- en rugvlak en de rechte structuur voor de vier poten en het verticaal element.

In het gebouw werd ook geweven metaaldraad aangewend, geproduceerd door een Duitse onderneming. Deze "maille" is een moderne variant van de maliënkolder die de Middeleeuwse ridders aantrokken om zich te beschermen. Bij Perrault gaat het om iets anders, hij gebruikt dit materiaal als zonnewering en om semi transparante schermen in het interieur te introduceren. In de tentoonstelling zijn aan het plafond deze "maille" vlakken aangebracht en dit gecombineerd met grote projectieschermen.

De voorbije twintig jaar heeft Perrault zich gepositioneerd als één van de interessantste architecten met projecten in Frankrijk en ook internationaal. Vorig jaar ontwierp hij de nieuwe toegang voor het *Palais de Versailles* en recent werden de nieuwe tribunes en infrastructuur van de renbaan in Longchamp in gebruik genomen.

Marc Dubois, architect

journalist

Tot 22 juli in BnF / galerie 2

ⁱ In totaal stelden 244 bureaus hub kandidatuur. Daaruit werden 20 équipes gekozen die een voorstel konden indienen. De finalisten waren: Future Systems (GB), Chaix & Morel (F), James Stirling (GB), Jean Nouvel (F) en Rem Koolhaas /OMA (NL)